

TE-palvelut 2024

TE-uudistuksen talousvaikutukset

Mikko Mehtonen

24.4.2023

Kuntaliiton muutostukisivusto

- <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/tyollisyys/te-palvelut-2024-uudistus/rahoitus>

KUNTA LIITTO

FI SV EN Ajankohtaista Palvelumme

Laki ja hallinto Kehittäminen ja digitalisaatio Talous ja elinvoima Hyvinvointi ja sivistys Yhdyskunta ja ympäristö

> Etusivu > Elinvoima ja talous > Työllisyys > TE-palvelut 2024 -uudistus > Rahoitus

TE-palvelut 2024 -uudistus

Rahoitus

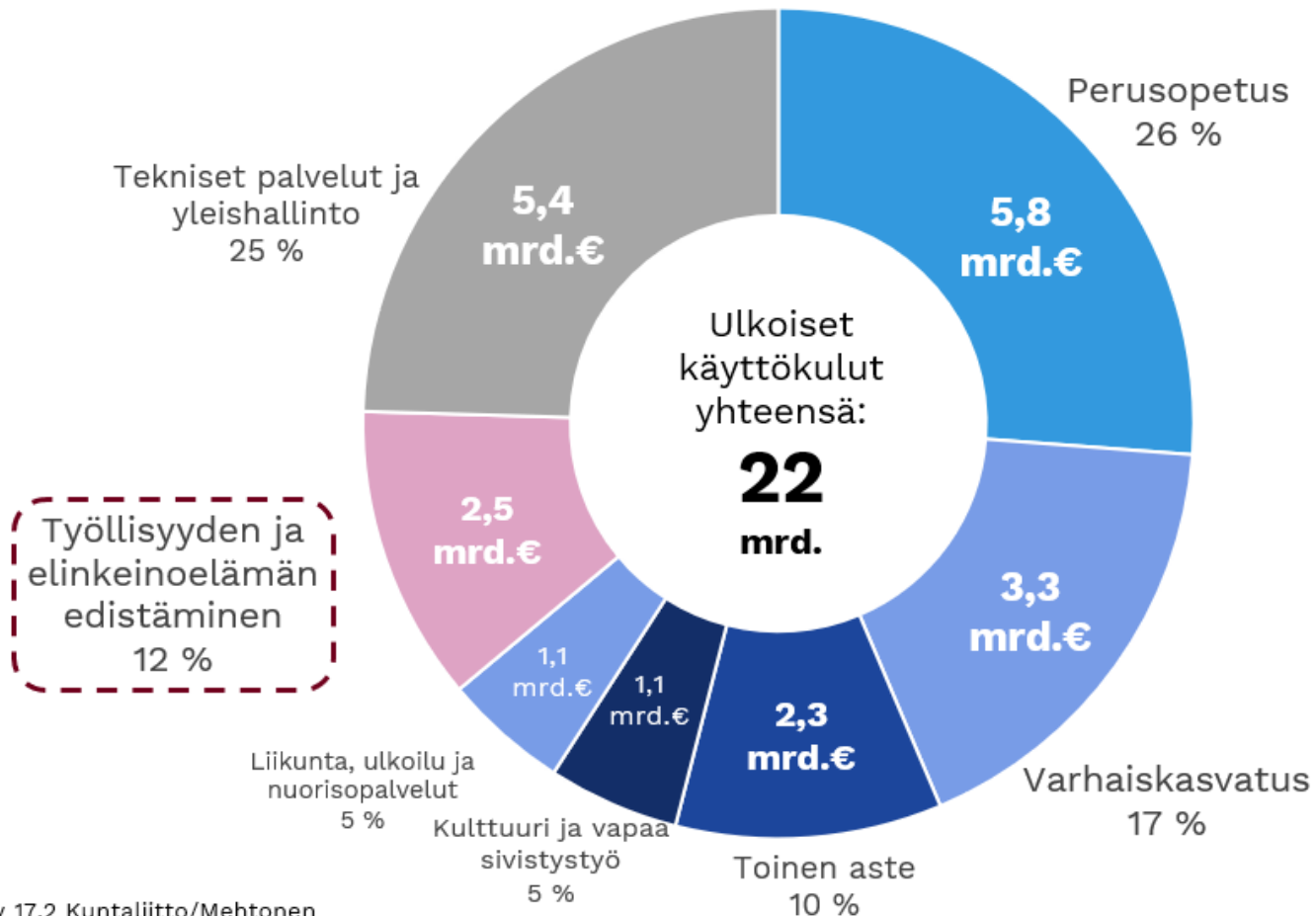

Blogisarja: TE-uudistuksen raha-asiat, osa 2

TE-uudistus ja rahoitus: Kannustimet

Blogisarja:
TE-uudistuksen raha-asiat

TE-uudistus muuttaa kuntataloutta

1. Siirtyvät palvelut

- Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan valtionosuuksilla
- Rahoitus tarkistetaan vuosittain
- Palveluiden rahoituksessa kahden vuoden siirtymäaika

660 miljoonaa

2. Työttömyysturvamenot

- Etuuskulut kompensoidaan valtionosuuksina
- Kompensaatio lasketaan poikkileikkaustilanteessa
- Sitä korotetaan vuosittain indeksillä¹⁾
- Kuntien etuuskulut muuttuisivat sekä työttömien **määrän** ETTÄ työttömyyden **keston** mukaan

Yhteensä n. 730 miljoonaa
(josta: lisäystä n. 260 miljoonaa)

3

Päivitetty 17.2 Kuntaliitto/Mehtonen

Lähde: Tilastokeskus Kuntaliitto. Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2021 kustannukset. Keskinäiset erät eliminoituna.

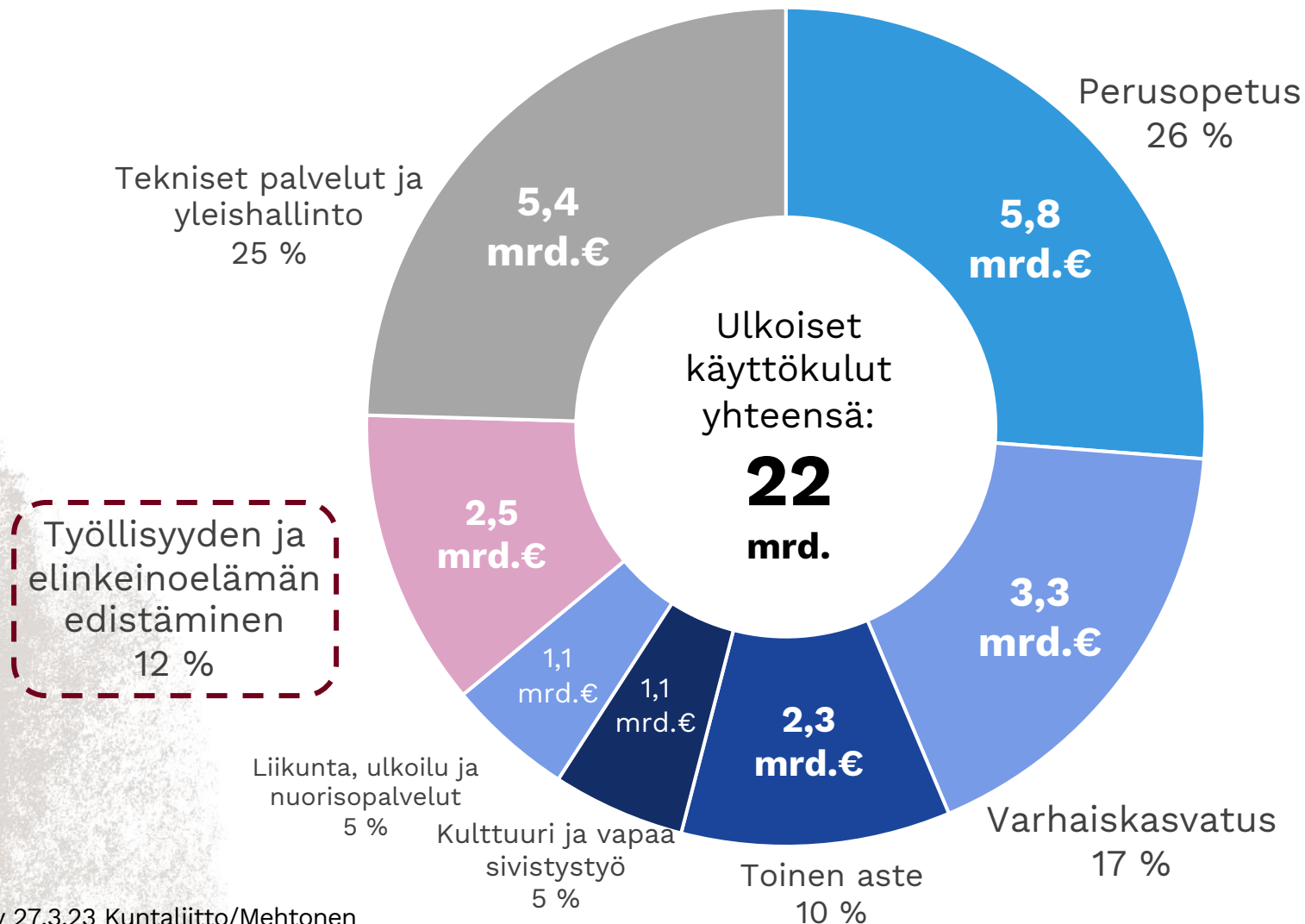
3

1) Kansaneläkeindeksillä

*) Valtiolta siirtyvät kulut noin 0,9 mrd. euroa, johon laskettu lisäksi kuntien nykyiset panostukset.

Uuden kunnan tehtävät

Ulkoiset käyttökulut¹ mrd.€

Työllisyyden ja elinkeinoelämän edistämisen tehtävässä on huomioitu arvio valtiolta kunnille siirtyvien tehtävien kokonaiskustannuksissa. Tämä lisäksi luvuissa on huomioitu arvio kuntien omista panostuksista.

1) Ulkoiset käyttökulut kuvaavat parhaiten tehtävien volyyymia. Ulkoiset käyttökulut eivät ota kantaa siihen millä toiminta rahoitetaan. Kuluissa on mukana myös asiakasmaksutuloilla ja ulkoisilla myyntituloilla rahoitettu toiminta.

Ulkoinen sana viittaa siihen, etteivät luvut vääristy kuntasektorin välisistä sisäisistä ostoista. Luvuista on poistettu kuntien välisten yhteistoiminta-alueiden sekä kuntien ja kuntayhtymien väliset erät.

Käyttökulut sisältävä toimintakulujen lisäksi poistot ja arvonalentumiset sekä palveluille kohdenetut vyörytykset ja sisäiset erät.

1) Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2021 kustannukset. Keskinäiset erät eliminoituna.

TE-uudistus muuttaa kuntataloutta

Työvoimapalveluista syntyy kunnille uusi valtionosuustehtävä, jonka kustannukset korvataan täysimääräisesti valtionosuuksina.

Siirtyvät palvelut

- Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan valtionosuuksilla.
- Rahoitus tarkistetaan vuosittain.
- Palveluiden rahoituksessa kahden vuoden siirtymäaika.

Työttömyysturvamenot

- Etuuksien maksuvastuu kompensoidaan valtionosuuksina
- Korvaus lasketaan poikkileikkaustilanteessa, korotetaan vuosittain indeksillä
- Jatkossa kuntien työttömyysturvamenot määräytyvät työttömänä olleiden työnhakijoiden perusteella.

Menot ja tulot:
+660 miljoonaa

Menot ja tulot:
+260 miljoonaa

TE24: kuntien rahoituslaskelmat

- Viimeisimmät laskelmat valtion kehyspäättöksen mukaan
 - Kulutaso tulee vielä tarkentumaan
- Lopullisen laskelman summat..
 - Palveluiden osalta TA2024 mukaan
 - Etuudet 2023 lopun toteuman mukaan
- Nykytila arvioitu laskennallisesti
- **Nettovaikutus on siten suuntaa antava !**
 - Alueet päättävät itse kustannusten jaosta alueen kuntien kesken

Laskennallinen kustannusten nykytila, €/as	Valtionosuuden lisäys, €	Valtionosuuden lisäys, €/as	Nettovaikutus (tulot - menot), €	Nettovaikutus (tulot - menot), €/as
95	520 519 221	95	54 465	0
70	701 995	75	44 045	5
44	175 910	70	66 335	26
93	862 397	76	-191 935	-17
68	597 686	74	53 518	7

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

VASTUUALUEET AJANKOHTAISTA HANKKEET JA SÄÄDÖSVALMISTELU JULKAISUT MINISTERIÖ

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ / FI / HANKKEET JA SÄÄDÖSVALMISTELU / AJANKOHTAISIA HANKKEITA / TE-PALVELUT 2024 -UUDISTUS / KUNTIEN RAHOITUSLASKELMAT

Hallituksen työllisyysuimet

TE-palvelut 2024 -uudistus

Usein kysytyjä kysymyksiä
TE-palvelut 2024 -uudistuksesta

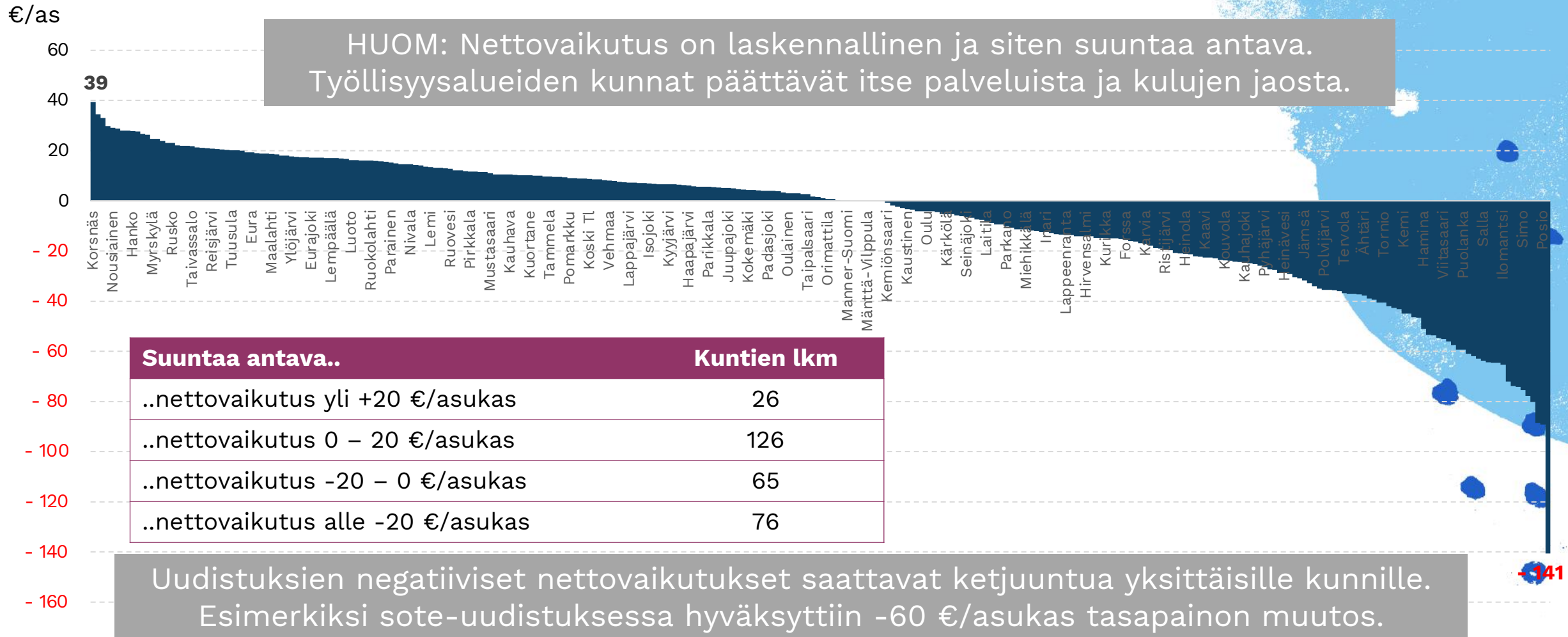
Uudistuksen vaikutukset kuntien rahoitukseen

TE-palvelut 2024 -uudistuksessa kuntien vastuuta työttömyysturvan rahoituksesta laajen rahoitusvastuu kompensoidaan kunnille erillisellä valtionosuuden lisäyksellä. Kompensa- siirtyvän rahoitusvastuun kokonaiskustannusta ja se kohdennetaan kunnille suhteessa ty

 <https://tem.fi/kuntien-rahoituslaskelmat>

Talouden tasapainon muutos (netto)

Rahoituksen lisäys - laskennalliseen kululisäys (€/as)

Siirtyvä henkilöstö

- Valtiolta kuntiin siirtyisi noin 4 200 henkilötyövuotta
 - Henkilöstöä siirtyisi TE-toimistoista, ELY-keskuksista sekä KEHA-keskuksesta
- Aiheuttaako palkkaharmonisaatio lisäkuluja kun keskitetystä mallista siirrytään hajautettuun?
 - Mikäli aiheuttaa, syntyy tästä pysyvä kululisä kunnille
- Lomapalkkavelka siirtyy henkilöstön mukana
 - Siirtohetken lomapalkkavelka vajaa 20 miljoonaa
 - Valtio korvaa kunnille siirtyvän lomapalkkavelan
- Kunnissa ja kuntayhtymissä 2023 eteenpäin noin 210 000 työntekijää

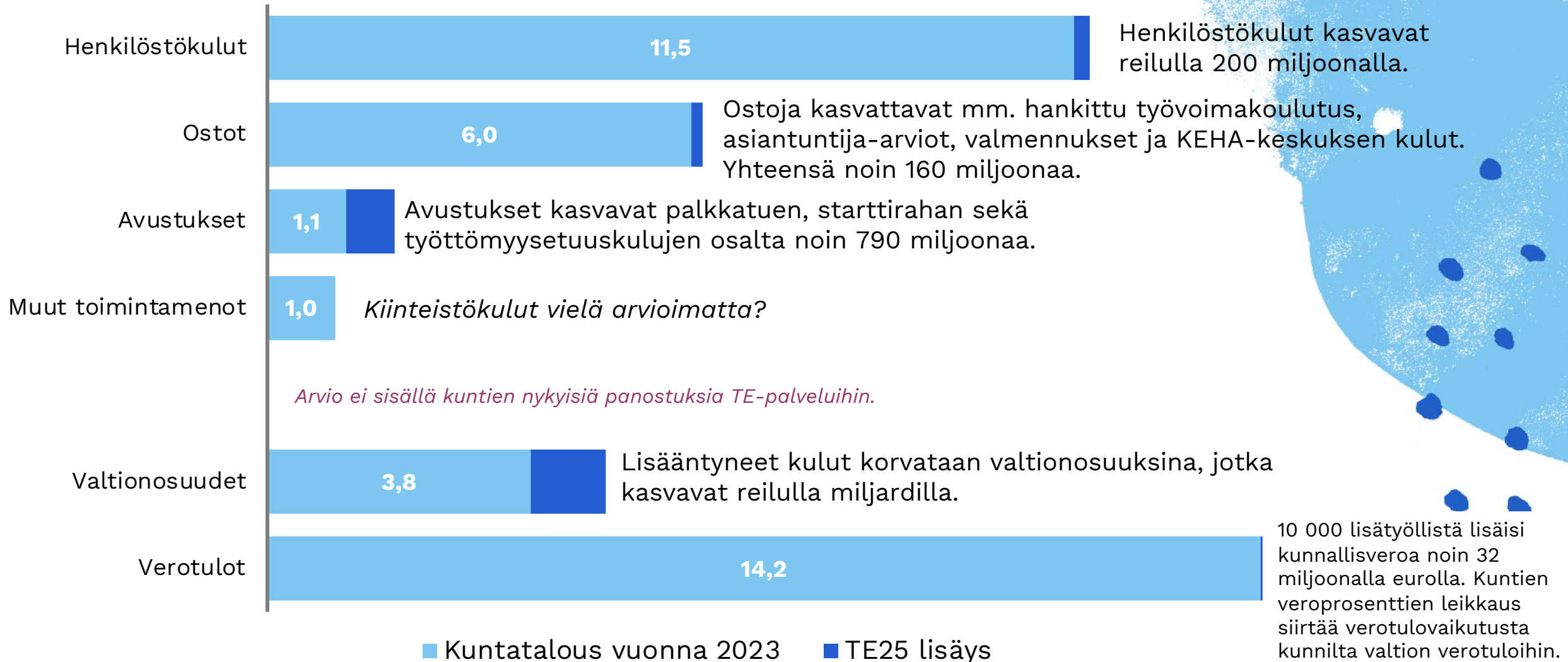
11,5 mrd.
Kuntien ja
kuntayhtymien
henkilöstökulut
2023 (arvio)

220 m€
TE25 lisäys
(arvio)

Arvio esitetty vuodenvaihteen 2022/2023 hintatasossa. Uudistuksen voimaantulon 2025 mukainen kulutaso on hieman korkeampi. Siirtyvä henkilöstökulu arvioitu 3000 euron kuukausipalkkatasosta.

Arvio siirtyvien palveluiden ja etuuksien vaikutuksesta tililajeittain

TE-uudistuksen muutoskulut

- Uudistukseen liittyviä muutoskuluja syntyy mm.
 - Työvoimaviranomaisten sähköisten palvelujen ja järjestelmien rakentamisesta sekä integraatioista
 - Käyttöönnotosta (mm. työntekijöiden koulutus, käyttövaltuushallinta, kunnan arkkitehtuuriin sovittaminen, tietoturva)
 - Henkilöstökuluista (mm. muutosten suunnittelu, työn ohjaaminen, hankintojen ja sopimusten valmistelu)
- Kunnille aiheutuvien kertaluonteisten kulujen suuruudeksi on arvioitu 15-25 miljoonaa
- Kunnille aiheutuvien jatkuvien tietojärjestelmäkulujen suuruudeksi arvioidaan 5-10 miljoonaa
- Muutoskulujen arviointiin liittyy epävarmuutta

1. Palvelut

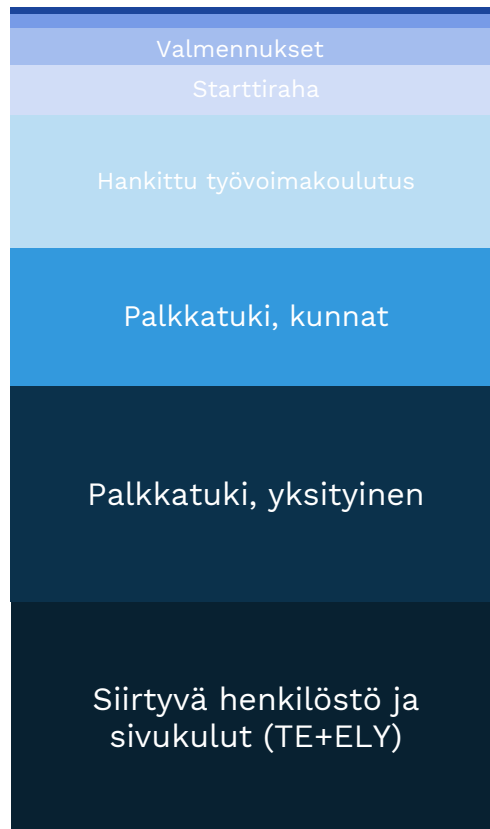
Siirtyvät palvelut, henkilöstö ja niiden rahoitus

Mikko Mehtonen @MikkoMeh

TE-uudistus: palveluiden kustannukset

Siirtyvät kulut yhteensä
noin 660 m€

27.3.23 julkaistun Kuntatalousohjelman mukaan

Korvataan osana
valtionosuuksia:
+660 miljoonaa euroa

>> Rahoitus kohdentuu kaikille kunnille. Alueiden sovittava resurssien, palveluiden ja työn -jaosta itse.

Esityksen mukainen minimi tarkoittaisi noin 40-50 alueen syntymistä.

TE-palveluiden rahoitus

Työkäinen väestö

47
%

Työttömien määrä

47
%

Vieraskielisyys

6
%

TE-uudistus: palveluiden rahoitus

Laskennallinen valtionosuusjärjestelmä

Uusi ns. kombikriteeri:

Työttömät ja palveluiden
piirissä olevat

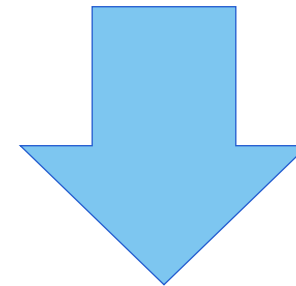
Ikäryhmä 18-64

Korotetaan: Vieraskielisyys

Säilyy: Vanha työttömyyskriteeri

Laskennallisten valtionosuusmuuttujien
lisäksi työttömyysturvan kompensatio

Raha valtionosuuksien kautta
joka kunnalle, myös
yhteistoiminnassa

TE-uudistus: palveluiden rahoitus valtionosuusjärjestelmässä

Ikäryhmäkriteerit	Nykytila	Uudistuksen jälkeen	Muutos
Ikä 0-5	2 372 391 815	2 372 391 815	0
Ikä 6	483 341 635	483 341 635	0
Ikä 7-12	2 616 098 053	2 616 098 053	0
Ikä 13-15	2 251 622 731	2 251 622 731	0
16+ ikäryhmä	288 403 901	288 403 901	0
Ikä 18-64	0	n. 310 000 000	n. 310 000 000
Työttömyysaste, vanha kriteeri	372 418 281	372 418 281	0
Työttömät + palveluissa olevat, uusi kriteeri	0	n. 310 000 000	n. 310 000 000
Kaksikielisyys, koko väestö	37 637 054	37 637 054	0
Kaksikielisyys, ruotsinkielinen väestö	65 699 585	65 699 585	0
Vieraskielisyys	764 993 783	n. 800 000 000	n. 40 000 000
Asukastiheys	202 715 103	202 715 103	0
Saaristo	14 618 024	14 618 024	0
Saaristo-osakunta	9 553 816	9 553 816	0
Koulutustausta	152 044 005	152 044 005	0
Kaikki yhteensä	9 631 537 786	10 286 544 003	660 000 000

← 100 €/asukas

← 850 €/osallistuja

← 1800 €/vieraskielinen
(josta lisäystä 90 €/vieraskielinen)

Palveluiden rahoitus lasketaan osaksi kuntakohtaista valtionosuutta kahden uuden kriteerin perusteella (laaja työttömyys ja ikäryhmä 18-64). Lisäksi vieraskielisyyden kriteeriä korotetaan.

Esimerkkilaskelma TE-rahoituksesta

Seinäjoki

Työttömät + palveluissa olevat kriteeri	2 200 000€
Työttömyyden ikäluokkakohmainen VOS	5 200 000 €
Vieraskielisyys (lisäystä nykyiseen)	100 000 €

Palvelut yhteensä **7 500 000 €**

Työttömyysetuuksien kompensatio.	3 700 000 €
----------------------------------	-------------

Palvelut ja etuuskompensatio yhteensä **11 200 00 €**

2. Etuuskulut

Kuntien vastuut etuuskuluista ja niiden kompensatio

Mikko Mehtonen @MikkoMeh

Työttömyysetuuksien rahoitusvastuun jakautuminen

Nykytilanne (2022), Uudistus(2025)

	2022	2025 ¹⁾	
Valtio	52 %	45 % ↓	-260 m€
Palkansaajat	21 %	20 %	
Työnantajat	15 %	16 %	
Kunnat	13 %	19 % ↑	+260 m€

Rahoitusvastuu muuttuisi uudistuksessa valtion ja kuntien välillä. Kokonaissumma vaihtelee suhdannetilanteen mukaan.

Työttömyysetuuksien maksuvastuun laajeneminen

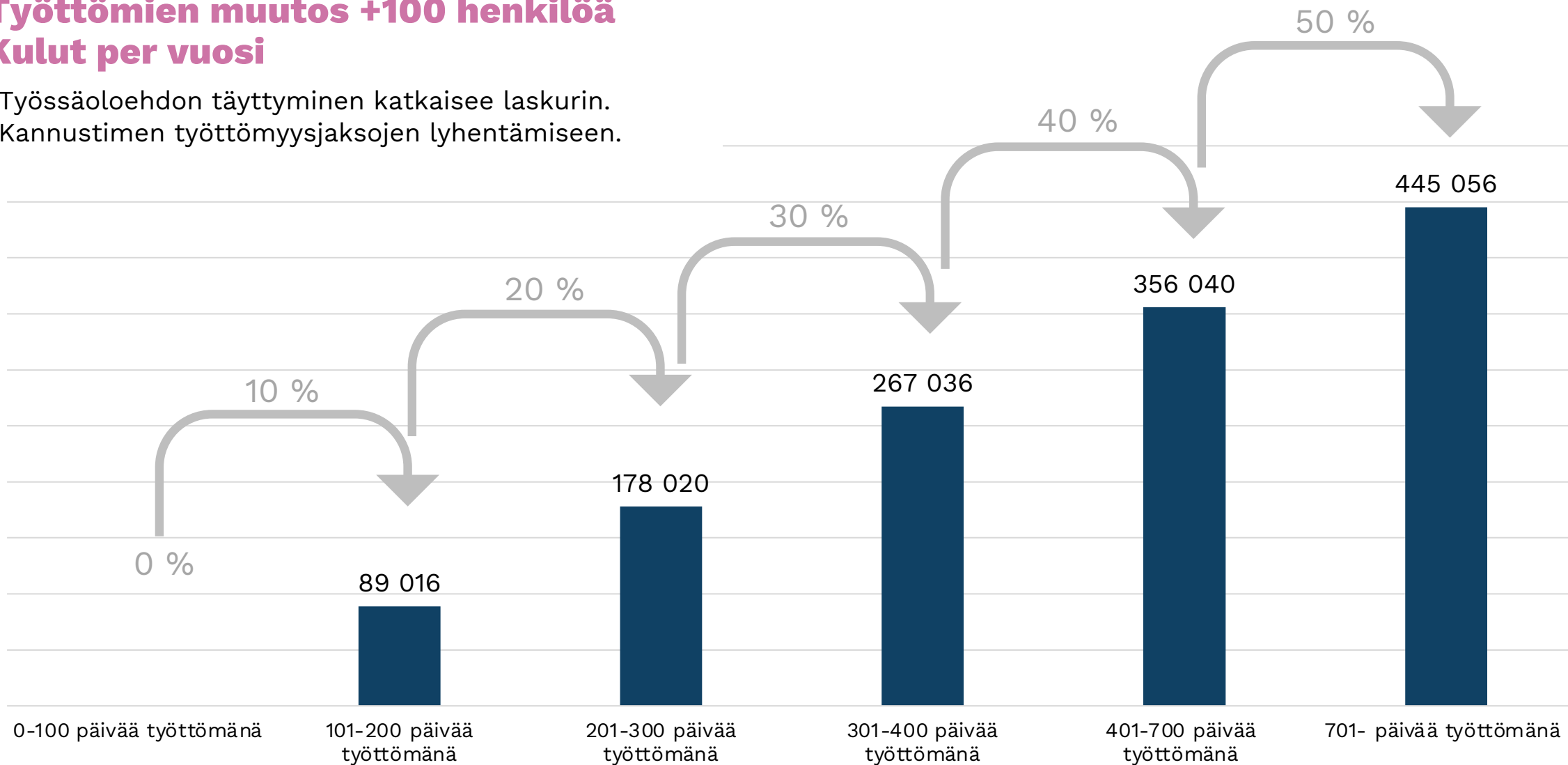
- Kuntien rahoitusvastuu laajenee työmarkkinatuen, peruspäivärahan sekä ansiopäivärahan perusosan osalta
- Arvioitu kustannusvaikutus +260 miljoonaa
- Kuntien vastuu perusosan kuluista kasvaa yksilön työttömyysjaksojen pituuden mukaan:
 - 0-100 päivää: 0 %
 - 100-200 päivää: 10 %
 - ...
 - Yli 700 päivää: 50 %
- Työssäoloehdon täyttyminen katkaisee 'laskurin'
- Kuntien rahoitusvastuu nousee kokonaistasolla 11 prosentista noin 22 prosenttiin
 - Valtio, palkansaajat sekä työnantajat maksavat loput

TE25: Työttömyysturvakulujen kasvu

Työttömien muutos +100 henkilöä

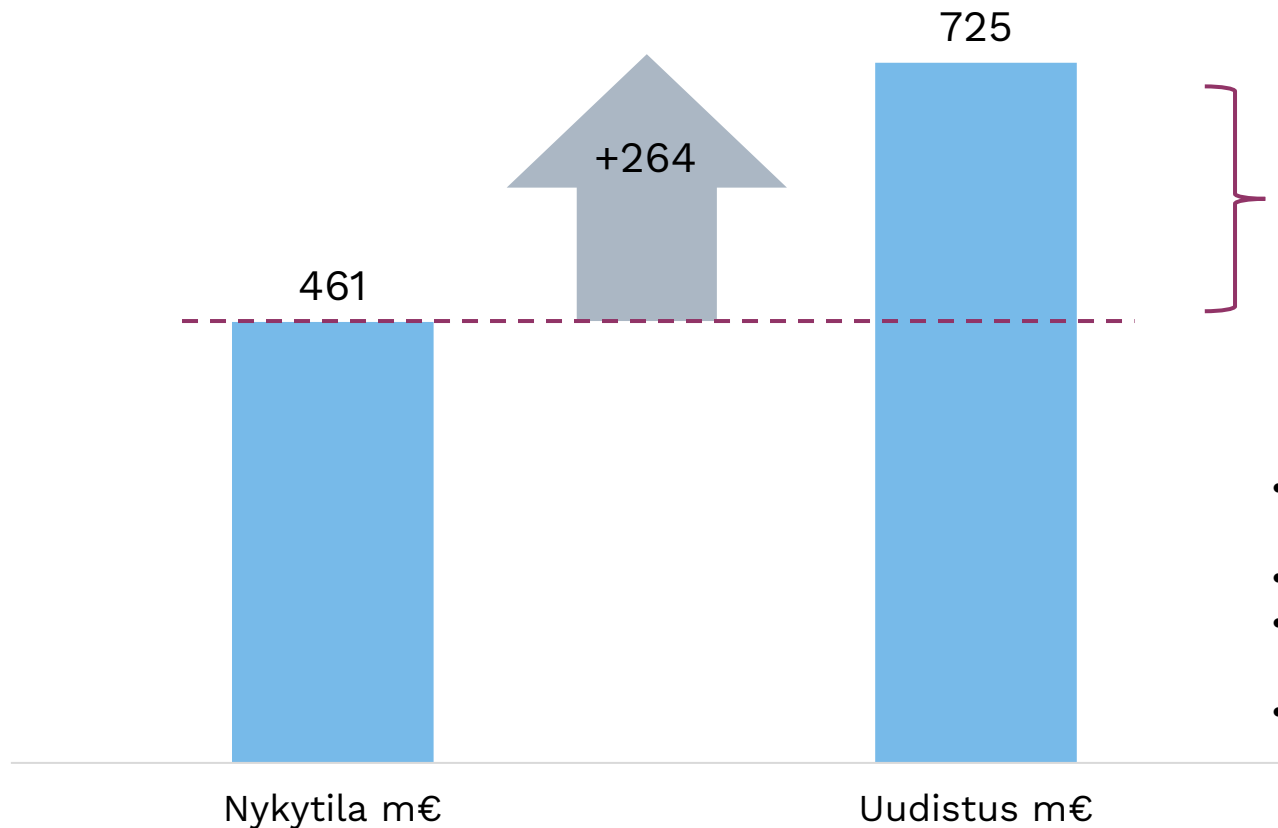
Kulut per vuosi

Työssäoloehdon täytyminen katkaisee laskurin.
Kannustimen työttömyysjaksojen lyhentämiseen.

TE-uudistus: etuuksien kustannukset

Kuntien vastuu työttömyysturvan rahoituksesta,
koko maa m€

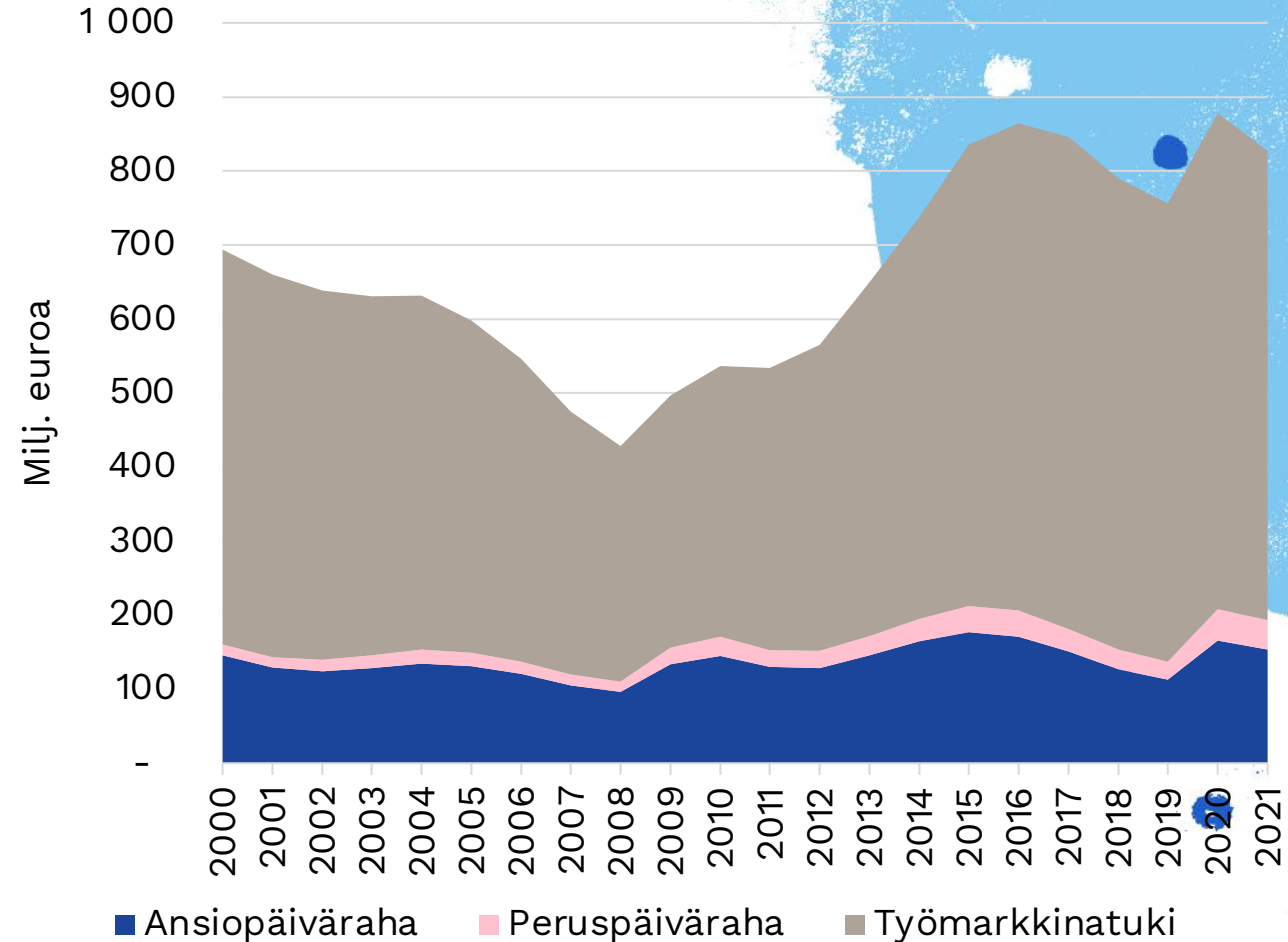
Kompensaatio +260 m€
(osana valtionosuuksia)

- Kuntakohtainen kompensaatio lasketaan poikkileikkaustilanteessa
- Kuntien välistä jakoa ei tarkisteta
- Kompensaatio korotetaan vuosittain kansaeläkeindeksillä
- Kuntien välinen muuttoliike heikentää kompensaation osuvuutta tulevaisuudessa

Kuntien rahoitusvastuun kehittyminen historiallisessa tarkastelussa

- Rahoitusvastuun kompensatio määritetään HE:n mukaan vuoden 2023 lopun poikkileikkaustilanteessa
- Tänä ja ensi vuonna tapahtuva työllisyyskehitys tulee vaikuttamaan kompensaation suuruuteen
- Kompensaatio korotettaisiin vuosittain kansaneläkeindeksillä
- Etuuksista työmarkkinatuki on vaihdellut eniten

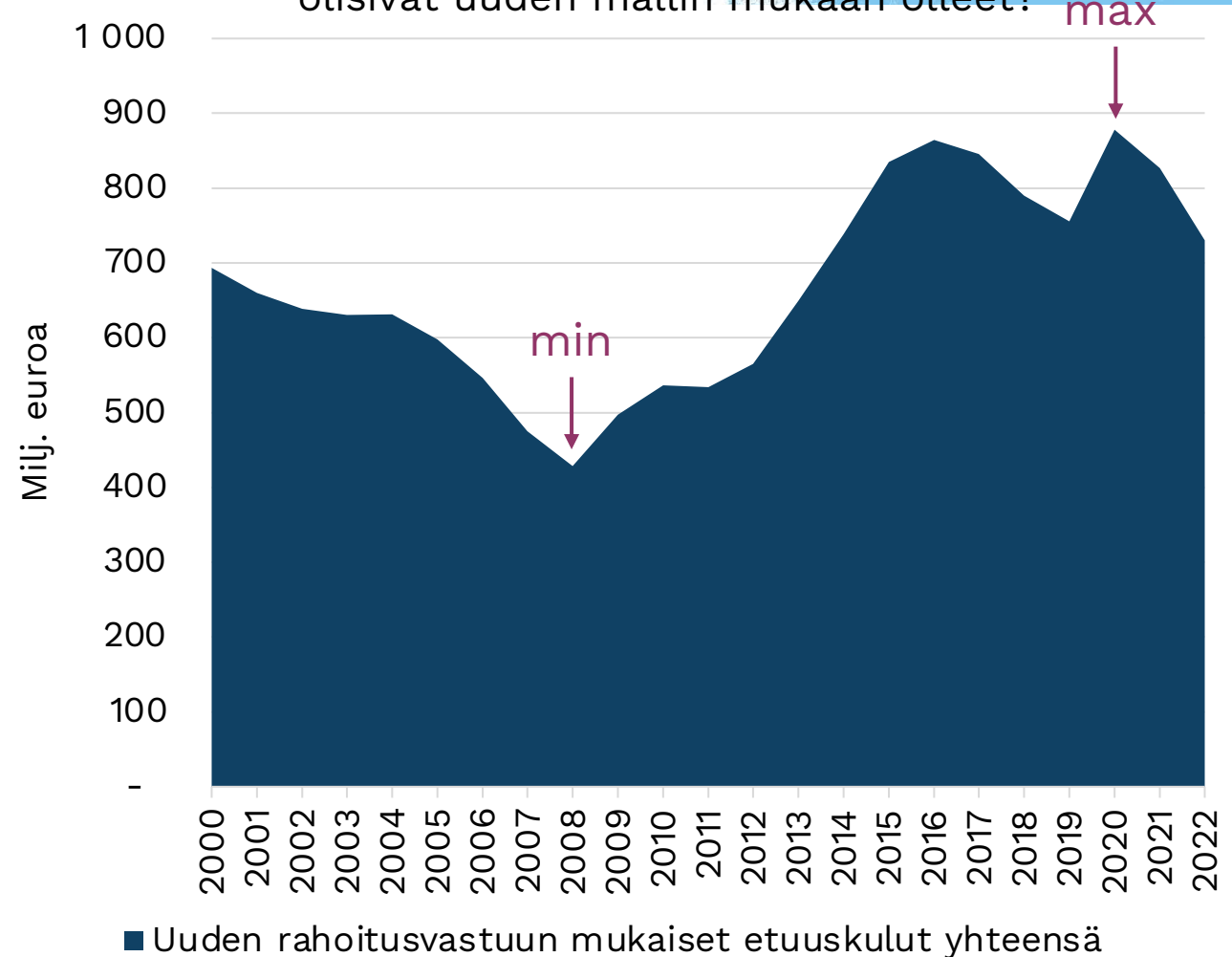
Kuvio: Paljonko kuntien etuuskulut olisivat uuden mallin mukaan olleet?

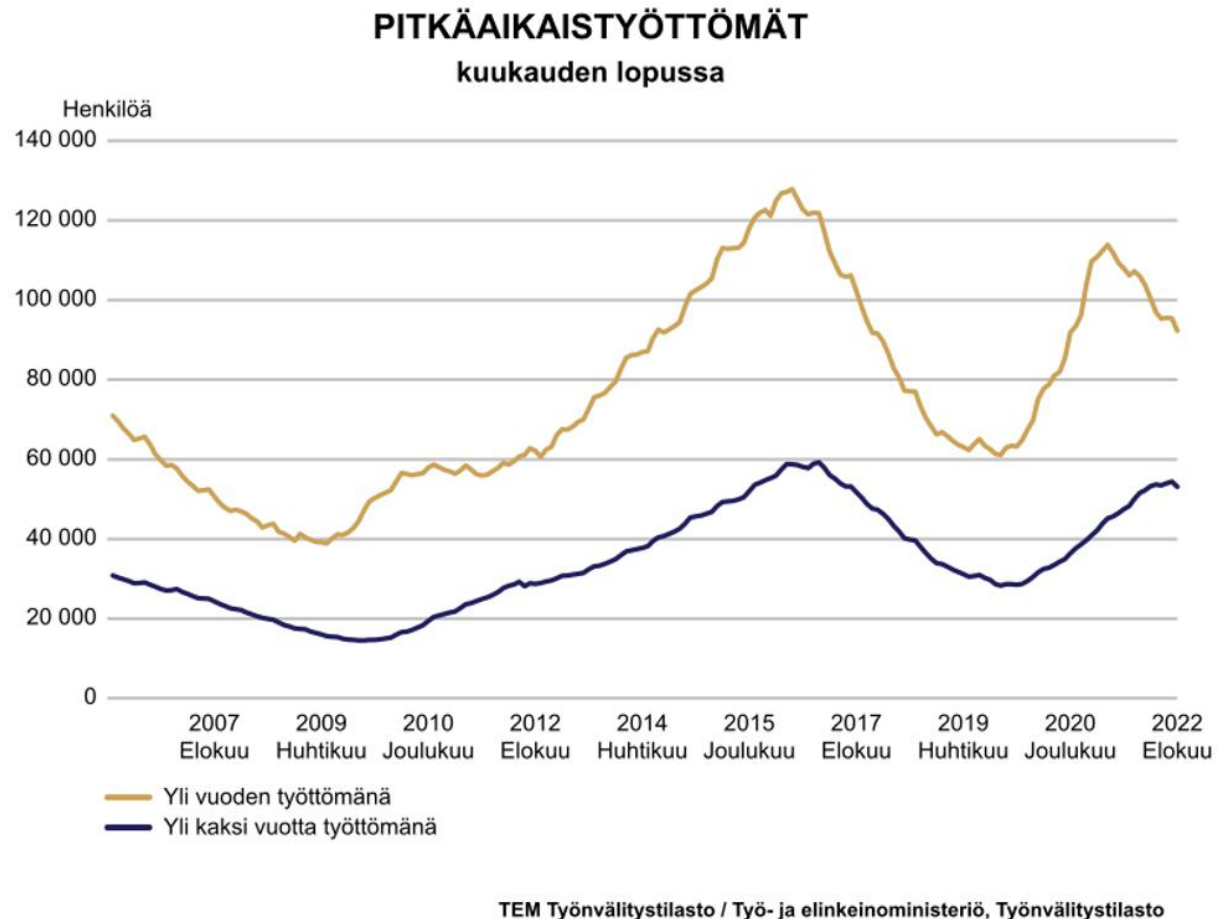
Uudistuksen vaikutus kuntien suhdanneherkkyyteen

- Kuntien etuusikulut kasvavat välittömästi työttömyyden lisääntyessä
- Historiaan peilattuna vastuu vaihtelisi 450 miljoonan (2008) ja vajaan 900 miljoonan (2020) välillä
 - Kuntien käyttökuluista tämä vastaisi noin 2-4 prosenttia
- Valtionosuuteen sisältyvä laajan työttömyyden kriteeri kompensoi **osan** lisäkuluista (viiveellä)
- Työttömyys vähentää verotuloja
 - Yksi työllinen maksaa keskimäärin 13 000 euroa veroja¹⁾ vuodessa
 - Tästä kunnallisveron¹⁾ osuus noin 7 200 euroa

Kuvio: Paljonko kuntien etuusikulut olisivat uuden mallin mukaan olleet?

TE25: Pitkäaikaistyöttömyyden kulut

Elokuun 2022 lopussa 92 300 pitkäaikaistyötöntä, joista:

- Yli kaksi vuotta työttömänä: 53 100 henkilöä
 - Kuntien etuuskulut¹⁾: 236 miljoonaa
- Yli vuoden työttömänä: 39 200 henkilöä
 - Kuntien etuuskulut¹⁾: 140 miljoonaa
- Uudessa mallissa kuntien työttömyysetuuskuluista noin puolet tulisi pitkäaikaistyöttömistä

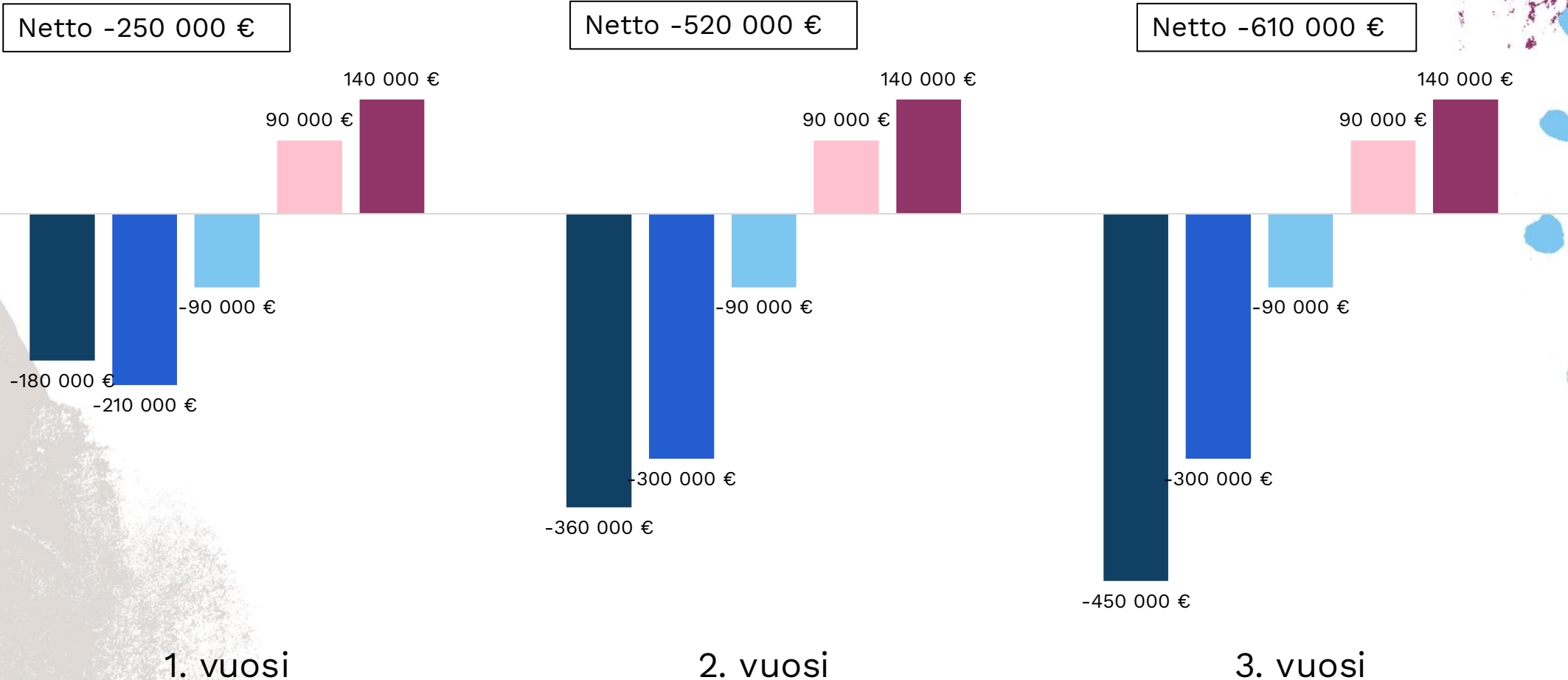
3. Kannustimet

Miten työttömyys vaikuttaa kuntien talouteen ?

Esimerkkilaskelma

100 henkilöä jää työttömäksi

■ Etuuskulut

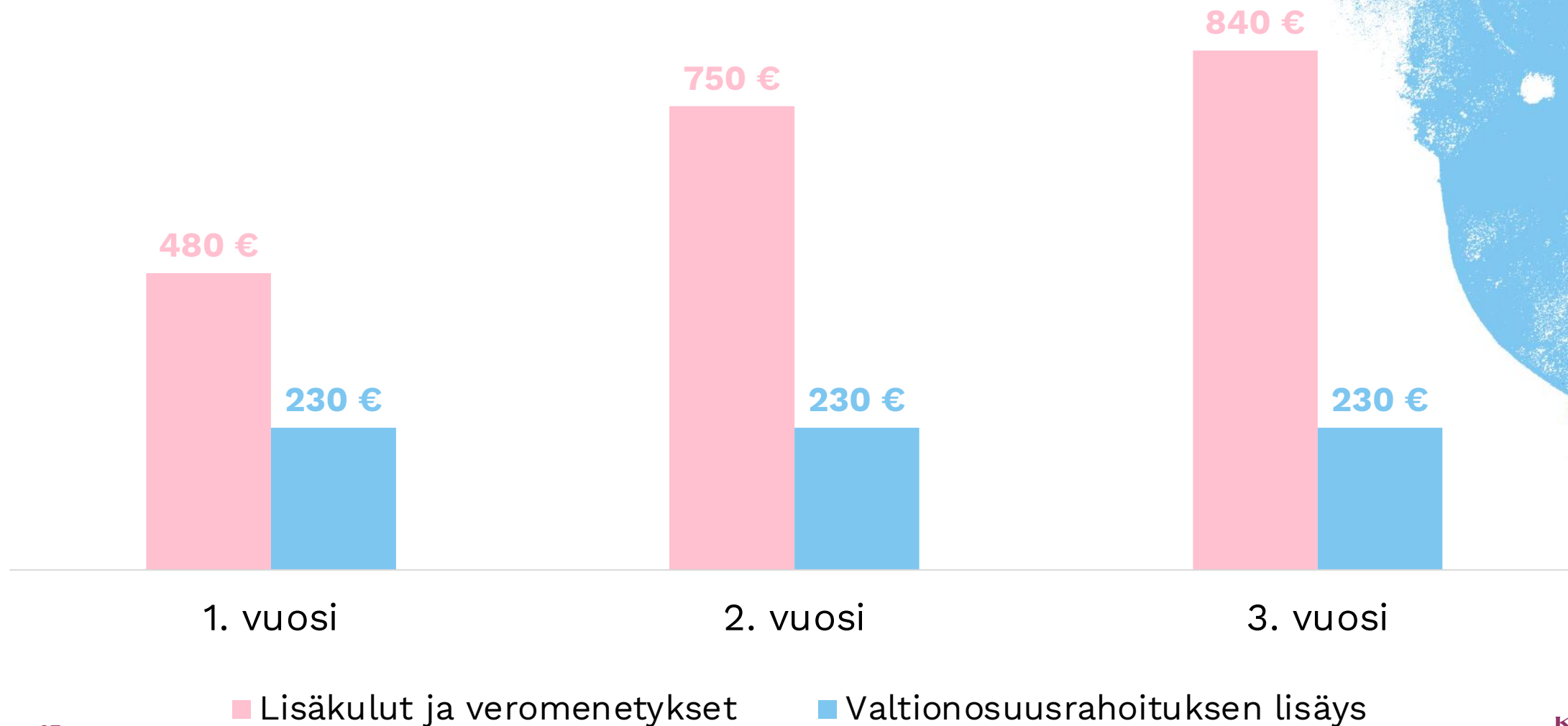
■ Verotulomenetykset

■ Palvelukulut

■ VOS: laajan työttömyyden kriteeri ■ VOS: työttömyyskerroin

Palvelukulut = maksuosuus järjestäjälle?
Muuttuisiko työttömyyden mukaan?

Kulujen ja rahoituksen muutos työttömyyden kasvaessa

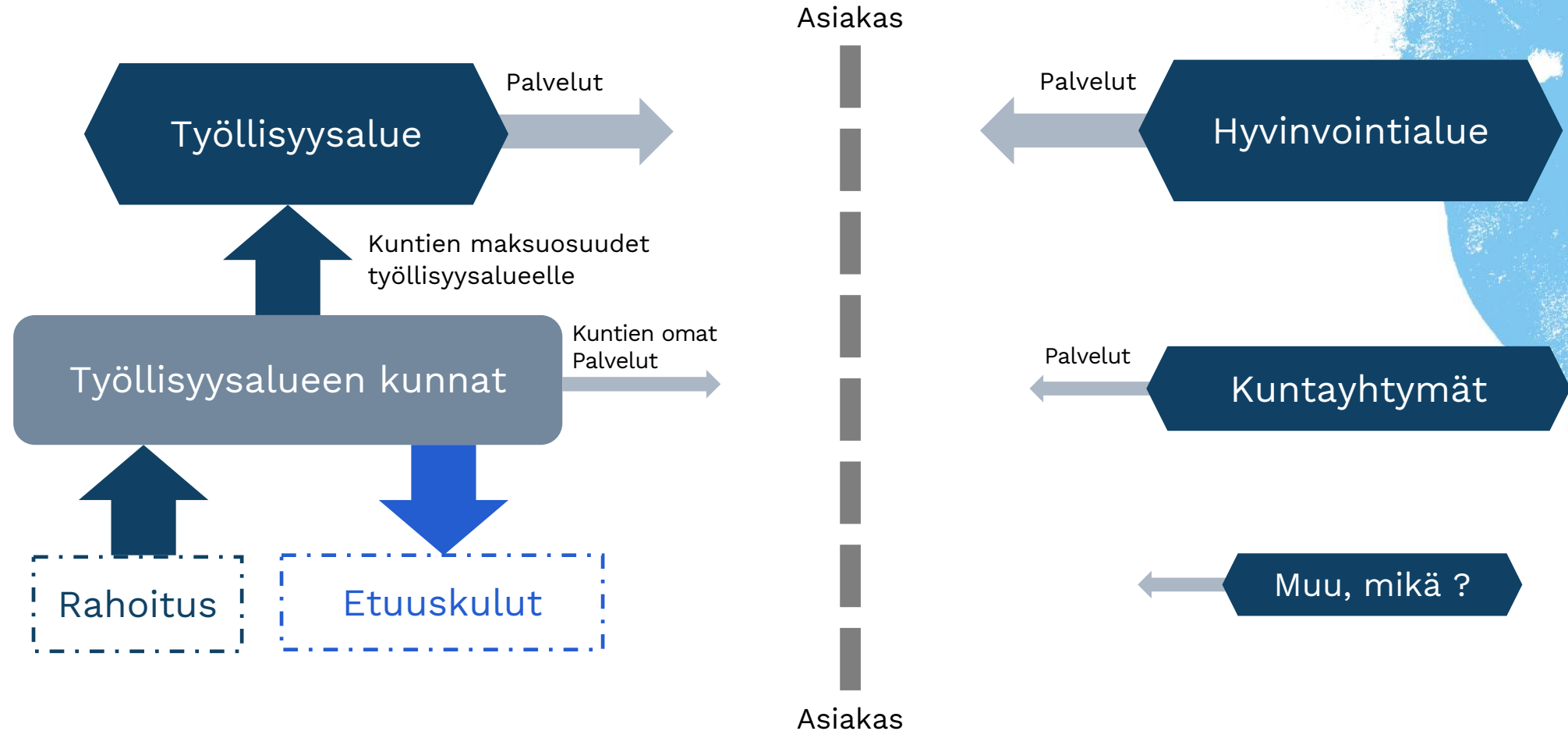

4. Sopimus

Kuntien välinen sopimus ja rahat?

Kuntien välinen sopimus

Kuntien pitää sopia kustannusten ja palvelujen jaosta?

Tukimateriaalia sopimusten tekoon

- <https://www.kuntaliitto.fi/laki/kuntien-ja-kuntayhtymien-yhteistoiminta/yhteinen-toimielin/yhteistoimintasopimuksessa-maarattavat-asiat>
- <https://www.kuntaliitto.fi/laki/kuntien-ja-kuntayhtymien-yhteistoiminta/yhteinen-toimielin/yhteistoimintasopimuksessa-maarattavat-asiat>

› Etusivu › Julkaisut › Kuntayhtymän perussopimusmalli

Kuntayhtymän perussopimusmalli

Tekijät

Ida Sulin (t)

Julkaisupäivä

2023

Aihealueet

[Laki Johtajien](#)

Asiasanat

[kuntayhtymä](#)

Lataa

Kuntien ja kuntayhtymien yhteinen toimielin

Yhteistoimintasopimuksessa määrättävät asiat

Kunnat ja kuntayhtymät voivat harjoittaa sopimusperusteista yhteistoimintaa järjestäessään palvelujaan. Yhteistoiminta voidaan toteuttaa julkisoikeudellisessa tai yksityisoikeudellisessa muodossa. Kuntien julkisoikeudellisesta yhteistoiminnasta säädetään kuntalaissa.

Julkisoikeudellinen yhteistoiminta

Kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät (7 §).

Kuntien julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat:

- yhteinen toimielin elin vastuukuntamalli (51–52 §)

Mitä kuntien välisessä sopimuksessa tulee sopia kustannusten korvaamisesta?

Mitä TE-palveluja järjestäjä alueella järjestää? Mistä palveluista järjestäjälle maksetaan korvausta?

Korvauseruste:
Yleinen vai yksityiskohtainen?
Määräytymisperuste / -et?

Onko etuusmenojen rahoitus osa järjestäjän taloutta?

Onko järjestäjällä tosiasiallinen mahdollisuus lakisääteisten palvelujen järjestämiseen koko alueella ml. mahdollisuus muuttaa toiminnan painopisteitä ja resursointia alueen tarpeiden mukaan?

Maksavatko kunnat järjestäjälle korvausta eri periaatteilla esimerkiksi siksi, että toimivat tuottajina?

Onko kunnan korvaus järjestäjälle ymmärrettävä, selkeä, läpinäkyvä ja ennustettava?

Miten välilliset kulut (hallinto, tukipalvelut, toimitilat, kehittäminen...) korvataan järjestäjälle?

Miten järjestäjän yli- tai alijäämää käsitellään toiminnan lakkaamistilanteessa?

Työttömyyskulujen jakaminen?

Kuka maksaa työttömyyden?

Asukasmäärä

Työikäinen
väestö

Vos-kriteerit

Asiakasmäärä
Työttömyys

Suoritemäärä

Yhteisvastuullisesti¹⁾

Käyttäjä maksaa²⁾
(aiheuttamisperiaate)

1) Työttömyyden kulut jaetaan työllisyysalueen kuntien kesken "tasan".

2) Käyttäjä tässä tapauksessa viittaa yksittäiseen kuntaan. Eli työttömyyden kulut kohdentuisivat työttömien kotikuntien perusteella.

Kultainen keskitie?

Shokit ?

Ehkä siten, että osa irrotetaan yhteisesti maksettavasta potista:
Esim.
lähipalvelut
tai muut kuntien haluamat lisäpalvelut
tai jos kunta tuottaa jotain itse ?

Yhteisvastuullisesti¹⁾

Käyttäjä maksaa²⁾
(aiheuttamisperiaate)

1) Työttömyyden kulut jaetaan työllisyysalueen kuntien kesken "tasan".

2) Käyttäjä tässä tapauksessa viittaa yksittäiseen kuntaan. Eli työttömyyden kulut kohdentuisivat työttömien kotikuntien perusteella.

Työttömyysshokit

- Näkyy vahvasti kunnan taloudessa
- Etuuskulujen rahoitusvastuu alkaa 3 kuukauden päästä
- Harkinnanvarainen valtionosuus
- Varsinainen valtionosuus reagoi viiveellä
- Jaetaanko vaikutus alueen kuntien kesken?

Hoidetaanko työllisyyttä vai työttömyyttä?

- Kunnan oma rooli TE-kokonaisuudessa:
 - Elinkeinopolitiikka
 - Kunnan investoinnit sekä yksityiset investoinnit kunnan alueelle
 - Hankinnat
 - Työvoimapula ja ammatillinen koulutus

TE-palvelut 2024